

SENÁT

PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY

12. funkční období

94

Návrh senátního návrhu zákona senátorů Jana Horníka, Marka Hilšera, Petra Holečka, Davida Smoljaka a Jiřího Ružičky, kterým se mění zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, ve znění pozdějších předpisů

2019

Parlament České republiky

Senát

12. funkční období

2019

**N á v r h
senátního návrhu zákona,**

**senátorů Jana Horníka, Marka Hilšera, Petra Holečka, Davida
Smoljaka a Jiřího Růžičky**

**kterým se mění zákon č. 283/1993 Sb., o státním
zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů, a zákon
č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců
a soudních exekutorů, ve znění pozdějších předpisů**

ZÁKON
ze dne 2019,
kterým se mění zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění
pozdějších předpisů, a zákon č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních
zástupců a soudních exekutorů, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ
Změna zákona o státním zastupitelství

Čl. I

Zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění zákona č. 261/1994 Sb., zákona č. 201/1997 Sb., zákona č. 169/1999 Sb., zákona č. 6/2002 Sb., zákona č. 11/2001 Sb., zákona č. 14/2002 Sb., zákona č. 151/2002 Sb., zákona č. 310/2002 Sb., zákona č. 192/2003 Sb., zákona č. 630/2004 Sb., zákona č. 381/2005 Sb., zákona č. 413/2005 Sb., zákona č. 79/2006 Sb., zákona č. 342/2006 Sb., zákona č. 121/2008 Sb., zákona č. 129/2008 Sb., zákona č. 314/2008 Sb., zákona č. 7/2009 Sb., zákona č. 218/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 286/2009 Sb., zákona č. 303/2011 Sb., zákona č. 459/2011 Sb., zákona č. 105/2013 Sb., zákona č. 293/2013 Sb., zákona č. 64/2017 Sb., zákona č. 222/2017 Sb. a zákona č. 325/2017 Sb. se mění takto:

1. V § 9 odstavec 1 zní:
„(1) Nejvyššího státního zástupce jmenuje na dobu 10 let vláda na návrh předložený ministrem spravedlnosti. Nejvyšší státní zástupce nemůže být do této funkce jmenován opakovaně. Nejvyšším státním zástupcem může být jmenován státní zástupce, který má vykonanou právní praxi po dobu nejméně 10 let a který svými odbornými znalostmi, profesními zkušenostmi a vysokou morální integritou dává záruky řádného výkonu této funkce.“
2. V § 9 se odstavec 2 zrušuje.
Dosavadní odstavec 3 se označuje jako odstavec 2.
3. V § 9 odst. 2 se slova „ministr spravedlnosti na návrh nejvyššího státního zástupce“ nahrazují slovy „nejvyšší státní zástupce“.
4. V § 10 odstavec 4 zní:
„(4) Vrchní, krajský a okresní státní zástupce je jmenován na dobu 7 let. Nelze ho jmenovat na dvě po sobě jdoucí funkční období u téhož státního zastupitelství. Vrchním a krajským státním zástupcem může být jmenován státní zástupce, který má vykonanou praxi ve funkci státního zástupce po dobu nejméně 6 let a který svými odbornými znalostmi, zkušenostmi a vysokou morální integritou dává záruky řádného výkonu této funkce. Okresním státním zástupcem může být jmenován státní zástupce, který má vykonanou praxi ve funkci státního zástupce po dobu

nejméně 4 let a který svými odbornými znalostmi, zkušenostmi a vysokou morální integritou dává záruky řádného výkonu této funkce.“.

5. V § 10 odst. 5 se slova „nebo odvolat“ zrušují.
6. V § 10 odstavec 6 se slova „ministr spravedlnosti“ nahrazují slovy „nejvyšší státní zástupce“.
7. V § 10 se doplňuje odstavec 7, který zní:
„(7) Vedoucí státní zástupce může být odvolán z funkce vedoucího státního zástupce před uplynutím doby uvedené v § 9 odst. 1 a § 10 odst. 4 pouze rozhodnutím kárného soudu v kárném řízení.“.
8. V § 28 se dosavadní text označuje jako odstavec 1 a doplňuje se odstavec 2, který zní:
„(2) Kárného provinění se dopustí vedoucí státní zástupce tehdy, pokud závažným způsobem poruší povinnosti vyplývající z výkonu funkce vedoucího státního zástupce.“.
9. V § 30 odst. 1 úvodní části ustanovení se za slovo „provinění“ vkládají slova „podle § 28“, za slova „státnímu zástupci“ vkládají slova „nebo vedoucímu státnímu zástupci“, na konci textu písmene c) se doplňují slova „vedoucího státního zástupce“, tečka na konci se nahrazuje čárkou a doplňuje se nové písmeno d), které zní:
„d) odvolání z funkce státního zástupce.“.
10. V § 30 odst. 2 se za slova „státního zástupce“ vkládají slova „nebo vedoucího státního zástupce“.
11. V § 30 odst. 4 se za slova „státnímu zástupci“ vkládají slova „a vedoucímu státnímu zástupci“.

Čl. II

Přechodná ustanovení

1. Vedoucí státní zástupci jmenovaní před dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se považují za jmenované podle zákona č. 283/1993 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.
2. Vedoucím státním zástupcům, kteří započali s výkonem své funkce do konce roku 2009 a kteří vykonávali tuto funkci ke dni účinnosti tohoto zákona, končí funkční období za 4 roky ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.
3. U vedoucích státních zástupců, kteří započali s výkonem své funkce v letech 2010 až 2019 a kteří vykonávají tuto funkci ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona, se za počátek funkčního období považuje den nabytí účinnosti tohoto zákona.

4. Návrh na odvolání z funkce vedoucího státního zástupce podle dosavadního ustanovení § 10 odst. 4 a 5 podaný přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, o kterém nebylo rozhodnuto do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se považuje za návrh na zahájení kárného řízení o kárné odpovědnosti vedoucího státního zástupce. Takový návrh ministr spravedlnosti postoupí bez zbytečného odkladu kárnému soudu, který o něm rozhodne postupem podle zákona č. 7/2002 Sb., ve znění tohoto zákona. Podání návrhu a provinění vedoucího státního zástupce se posoudí podle dosavadních právních předpisů.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů

Čl. III

Zákon č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, ve znění zákona č. 151/2002 Sb., zákona č. 192/2003 Sb., zákona č. 314/2008 Sb., zákona č. 286/2009 Sb. a zákona č. 396/2012 Sb. se mění takto:

1. V § 1 se za slovo „zástupců“ vkládají slova „ , vedoucích státních zástupců“.
2. V § 2 písm. a) se za slova „zástupce a“ vkládají slova „vedoucího státního zástupce a“.
3. V § 8 se doplňuje odstavec 6, který zní:

„(6) Návrh na zahájení kárného řízení o kárné odpovědnosti vedoucího státního zástupce je oprávněn podat

 - a) ministr spravedlnosti a nejvyšší státní zástupce proti kterémukoliv vedoucímu státnímu zástupci,
 - b) Veřejný ochránce práv proti kterémukoliv vedoucímu státnímu zástupci pro kárné provinění v oblasti správy státního zastupitelství,
 - c) vedoucí státní zástupce proti vedoucímu státnímu zástupci státního zastupitelství nižšího stupně ve svém obvodu.“
4. V § 14 písm. b) se za slovo „zástupci“ vkládají slova „nebo vedoucímu státnímu zástupci“.
5. V § 15 odst. 1 se za slovo „zástupci“ vkládají slova „nebo vedoucímu státnímu zástupci“.
6. V § 15 odst. 3 se za slovo „zástupci“ vkládají slova „nebo vedoucímu státnímu zástupci“.
7. V § 22 odst. 1 se za slovo „zástupce“ vkládají slova „nebo vedoucí státní zástupce“.

8. V § 23 odst. 1 se za slovo „zástupce“ vkládají slova „nebo vedoucího státního zástupce“ a za slovo „zástupci“ se vkládají slova „nebo vedoucímu státnímu zástupci“.
9. V § 24 se za slovo „zástupce“ vkládají slova „nebo vedoucího státního zástupce“.

ČÁST TŘETÍ

ÚČINNOST

Čl. IV

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2020.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

A. Obecná část

1. Zhodnocení platného právního stavu, hlavní principy navrhované právní úpravy a nezbytnost navrhované právní úpravy

Hlavním cílem návrhu je posílení nezávislosti státních zástupců na eventuálních tlacích a politických vlivech.

Navrhovaná právní úprava má za cíl stanovit jasnější pravidla pro jmenování, odvolání a trvání funkčního období vedoucích státních zástupců, zejména v těchto směrech:

- I. Podle stávající právní úpravy je funkce vedoucích státních zástupců, tedy i nejvyššího státního zástupce, časově neomezená (absentuje ustanovení omezující výkon funkce na konkrétní období). Nově by měla být doba výkonu funkce nejvyššího státního zástupce nejen časově omezena, ale měl by být vyloučen pozdější opakovaný výkon funkce nejvyššího státního zástupce totožnou osobou. Rovněž ostatní vedoucí státní zástupci by byli jmenováni na zákonem stanovenou dobu, s tím, že by nebylo možné je jmenovat na dvě po sobě jdoucí funkční období u téhož státního zastupitelství.
- II. Podle stávající právní úpravy lze nejvyššího státního zástupce odvolat bez uvedení důvodů, ostatní vedoucí státní zástupce z důvodu závažného porušení povinností vyplývajících z výkonu jejich funkce státního zástupce. Tato právní úprava umožňuje rozdílné posuzování stejných případů. Nově by proto měly být v zákoně jasně stanoveny a sjednoceny důvody pro odvolání vedoucích státních zástupců z jejich funkce, a to tak, že odvolání z vedoucí funkce by bylo možné výhradně v důsledku rozhodnutí nezávislého kárného senátu v kárném řízení. Pro možné odvolání vedoucích státních zástupců by tak byla stanovena jednotná hlediska. Jednalo by se o posílení postavení vedoucích státních zástupců, včetně nejvyššího státního zástupce, neboť je nebude možné odvolat z jiných důvodů než z důvodů vymezených v zákoně.
- III. Ve stávající právní úpravě není stanoven žádný požadavek pro výkon funkce nejvyššího státního zástupce. Za účelem zajištění právní erudovanosti, odbornosti a etablovanosti nejvyššího státního zástupce se navrhuje stanovit jako podmínku pro výkon jeho funkce určitý minimální počet let vykonané právní praxe, která však nemusí být vykonána nutně ve funkci státního zástupce. V případě ostatních vedoucích státních zástupců se navrhuje stanovit požadavek praxe výkonu státního zástupce, a to odstupňovaně.

Navržená změna právní úpravy je nezbytná k posílení nezávislosti státních zástupců na výkonné moci za současného stanovení jasné odpovědnosti a požadavků na odbornost státních zástupců.

2. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky a s mezinárodními smlouvami podle čl. 10 Ústavy České republiky

Návrh zákona je v souladu s ústavním pořádkem. Návrh zákona je v souladu se závazky České republiky vyplývajícími z mezinárodních smluv, jimiž je ČR vázána. Návrh zákona je v souladu s právem Evropské unie, respektive se jej nedotýká.

3. Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet, na rozpočty krajů a obcí

Navrhovaná úprava si nevyžádá zvýšené náklady ze státního rozpočtu, neboť navrhované změny budou realizovány v rámci stávající činnosti dotčených subjektů. Návrh zákona nemá vliv na rozpočty krajů a obcí.

B. Zvláštní část

K části první - novela zákona o státním zastupitelství

K bodu 1 (§ 9 odst. 1 a 2)

Zabezpečením nestrannosti nejvyššího státního zástupce a s tím spojené nezávislosti na politických činitelích je časové omezení funkce na dobu 10 let (tj. na delší období než je volební období; časové omezení funkce se objevuje i v některých zahraničních úpravách, např. v Anglii je to 5 let, v Austrálii 7 let, na Slovensku je to 7 let) a zákaz jmenování stejné osoby do této funkce opakovaně. Nejvyšší státní zástupce, který bude jmenován na relativně dlouhou dobu, bude mít prostor pro dlouhodobější koncepční práci ve prospěch státního zastupitelství i boje s kriminalitou a zároveň si bude vědom svého omezeného časového mandátu. To se projeví v jeho neovlivnitelnosti i v závěrečné etapě výkonu funkce.

Zároveň je však zapotřebí, vzhledem k značně nezávislému postavení a samostatné odpovědnosti nejvyššího státního zástupce za chod státních zastupitelství, zajistit dostatečnou odbornost, etablovanost a zkušenost takového čelního představitele soustavy státních zastupitelství. V souladu s tímto cílem se navrhuje, aby funkci nejvyššího státního zástupce mohl vykonávat pouze státní zástupce, který má dostatečnou právní praxi a zároveň jsou u něj dány dostatečné záruky jeho odbornosti a zkušenosti (v Rakousku se u všech veřejných žalobců požaduje alespoň dvouletá soudní praxe, na Slovensku je to 5 let justiční praxe, v Anglii se u ředitele veřejné žaloby požaduje desetiletá praxe v oboru, v Irsku se požaduje deset let v soukromé praxi nebo v jakékoli právní službě pro stát). Navrhuje se proto, aby mohl být do této funkce jmenován pouze státní zástupce - odborník s nejméně desetiletou právní praxí, byť nikoli nutně u státního zastupitelství.

Stejně jako i některé jiné právní profese (zejména soudcovská) je funkce státního zástupce velice specifická a požaduje zvláštní odborné a morální vlastnosti. Pomineme-li základní nezbytné předpoklady, jako jsou obecná právní erudovanost, morální bezúhonnost a etablování se do pozice státního zástupce, pak jako další a zcela specifický požadavek pro řádný výkon funkce státního zástupce je oddanost a zaujetí pro funkci veřejné žaloby. Kvalitní státní zástupce musí svou profesi vnímat jako poslání a být vnitřně přesvědčen o její jedinečnosti a nezastupitelnosti. V této souvislosti je třeba přihlídnout i k tomu, že nejvyšší státní zástupce není jen manažerem Nejvyššího státního zastupitelství, ale má zcela výlučná a zároveň velice významná oprávnění, kterými zasahuje do procesního vývoje konkrétních trestních věcí (oprávnění dle § 12 odst. 3 zákona o státním zastupitelství, oprávnění dle § 174a trestního řádu nebo dle § 265d trestního řádu) a ovlivňuje i výkon činnosti státních zastupitelství prostřednictvím vydávaných pokynů obecné povahy.

Důvody, ze kterých může být nejvyšší státní zástupce odvolán před skončením funkčního období, stanoví jednoznačně zákon. Takovým důvodem může být závažné porušení povinností vyplývajících z funkce vedoucího státního zástupce v oblasti správy státního zastupitelství a následné rozhodnutí kárného senátu o odvolání z vedoucí funkce anebo spáchání kárného provinění a následné rozhodnutí nezávislého kárného senátu o uložení nejpřísnějšího kárného opatření – odvolání z funkce státního zástupce (§ 30 odst. 1 písm. c). Samostatným důvodem je pak nezpůsobilost k výkonu funkce - nevykonávání funkce po delší dobu, např. z důvodu závažné nemoci, kdy vzhledem k významu postavení nejvyššího státního zástupce a vzhledem k jeho povinnostem je zapotřebí, aby tato funkce nezůstala dlouhodobě neobsazena. Ustanovení § 26 písm. a) stanoví, že státní zástupce není způsobilý k výkonu funkce státního zástupce, jestliže mu nepříznivý zdravotní stav dlouhodobě nedovoluje vykonávat funkci státního zástupce, nebo jestliže byl pravomocně odsouzen za trestný čin a takové odsouzení nevedlo k zániku funkce státního zástupce, jestliže čin, za který byl odsouzen, svou povahou zpochybňuje důvěryhodnost jeho dalšího setrvání ve funkci státního zástupce.

Za této situace musí být zrušeno ustanovení § 9 odst. 2, které umožňovalo vládě, na základě návrhu ministra spravedlnosti, odvolat nejvyššího státního zástupce z funkce.

K bodu 2

Jedná se o legislativně technickou změnu vyplývající z navrhované právní úpravy.

K bodu 3 (§ 9 odst. 3)

K posílení nezávislosti nejvyššího státního zástupce a k posílení jeho zodpovědnosti se dosavadní oprávnění ministra spravedlnosti jmenovat a odvolávat jeho náměstký ruší. Náměstký nejvyššího státního zástupce jmenuje a odvolává nejvyšší státní zástupce.

K bodu 4 (§ 10 odst. 4)

Z obdobných důvodů jako u nejvyššího státního zástupce se také u ostatních vedoucích státních zástupců navrhuje omezit délku funkčního období, a to jednotně na dobu 7 let. Na rozdíl od nejvyššího státního zástupce, který nemůže být do funkce

nejvyššího státního zástupce nikdy opět jmenován, zavádí se pro vrchní, krajské i okresní státní zástupce zásada, že takovýto vedoucí státní zástupce nemůže být jmenován na dvě po sobě jdoucí funkční období u téhož státního zastupitelství. (To znamená, že může být po skončení funkčního období jmenován vedoucím státním zástupcem u státního zastupitelství vyššího nebo nižšího stupně, anebo u jiného státního zastupitelství stejného stupně. Může být opětovně jmenován vedoucím státním zástupcem státního zastupitelství, ve kterém dosud působil, ale až v dalším funkčním období, t.j. až po 7 letech.)

Pokud jde o stávající právní úpravu odvolávání vedoucích státních zástupců (s výjimkou nejvyššího státního zástupce), pro odvolání z funkce vrchního, krajského nebo okresního státního zástupce je stanovena jedna zásadní hmotněprávní podmínka - ministr spravedlnosti může takového vedoucího státního zástupce z funkce odvolat, pokud závažným způsobem poruší povinnosti vyplývající z výkonu funkce vedoucího státního zástupce, a to na návrh nadřízeného vedoucího státního zástupce. Pouze k odvolání z funkce vedoucího státního zástupce z důvodu porušení povinnosti při výkonu státní správy státního zastupitelství může ministr spravedlnosti přistoupit i bez návrhu příslušného nadřízeného vedoucího státního zástupce.

Změnou odstavce 4 se navrhuje odejmout ministru spravedlnosti toto oprávnění odvolávat z funkce vedoucí státní zástupce vrchních, krajských a okresních státních zastupitelství. Tím dochází ke sjednocení právní úpravy, a to tak, že důvody pro odvolání vrchního, krajského a okresního státního zástupce z vedoucí funkce budou shodné s důvody pro odvolání nejvyššího státního zástupce, přičemž odvolat je z vedoucí funkce bude možné ve všech případech pouze na základě rozhodnutí nezávislého kárného senátu, který rozhodne o uložení kárného opatření odvolání z vedoucí funkce.

Pro úplnost je třeba uvést, že každý vedoucí státní zástupce se této funkce může vzdát písemným oznámením tomu, kdo ho do této funkce jmenoval. Vzdání se funkce vedoucího státního zástupce anebo odvolání z této vedoucí funkce nemají za následek zánik funkce státního zástupce (blíže § 11).

Vrchní, krajský i okresní státní zástupce bude jmenován shodně na 7 roků. U vrchního a krajského státního zástupce bude požadavkem předchozí výkon praxe ve funkci státního zástupce po dobu 6 let; u okresního státního zástupce po dobu 4 let. Společnou podmínkou pro všechny vedoucí státní zástupce bude mimo odborných znalostí a zkušeností i vysoká morální integrita a po formální stránce také skutečnost, že jde o osobu v postavení státního zástupce, t.j. která byla jmenována státním zástupcem a složila do rukou ministra spravedlnosti předepsaný slib (§ 18).

Postavení vedoucího státního zástupce (např. na úrovni okresu) je oproti předsedovi okresního soudu odlišné, neboť vedoucí státní zástupce není jenom správcem, ale je i odborně profesně zdatným státním zástupcem, odpovídajícím za stav kriminality a jednotnou trestní politiku. Tomu odpovídá i jeho vysoká osobní odpovědnost za chod a fungování státního zastupitelství v daném okresním měřítku.

K bodu 5 a 6 (§ 10 odst. 5, 6)

Systémová změna, která již nedovoluje odvolat vedoucího státního zástupce z funkce jinak, nežli rozhodnutím kárného senátu v kárném řízení ukončeném rozhodnutím o uložení kárného opatření odvolání z funkce dle § 30 odst. 1 písm. c), se promítá i do úpravy § 10 odst. 5, kde se odnímá ministru spravedlnosti dosavadní právo odvolat krajského nebo okresního státního zástupce (na návrh nejvyššího státního zástupce).

K posílení nezávislosti nejvyššího státního zástupce a současně i k posílení jeho zodpovědnosti se dosavadní oprávnění ministra spravedlnosti jmenovat a odvolávat náměstky vrchních státních zástupců, krajských státních zástupců a okresních státních zástupců svěřuje nejvyššímu státnímu zástupci. V souladu s předchozí úpravou může ke jmenování náměstka dojít pouze na návrh toho vedoucího státního zástupce, o jehož náměstka se jedná. V případě odvolání náměstků jde o pracovní právní řešení při obsazování a odvolávání funkcí náměstků vedoucích státních zástupců.

K bodu 7 (§ 10 odst. 7)

Navrhuje se výslovně v zákoně stanovit, že vedoucí státní zástupce může být před uplynutím zákonné doby ze své vedoucí funkce odvolán pouze na základě výsledku kárného řízení v návaznosti na jím spáchané zaviněné závažné porušení povinností spojených s funkcí vedoucího státního zástupce (§ 28 odst. 2). Navrhovaná úprava tak poskytuje standard ochrany vedoucím státním zástupcům, který je z hlediska výkonu funkce na příslušném stupni soustavy soudů poskytován soudním funkcionářům v současně platné úpravě obsažené v § 106 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, a po stránce procesní pak v § 8 odst. 3 zákona č. 7/2002 Sb.

K bodu 8 (§ 28 odst. 2)

Navrhuje se sjednotit právní úpravu důvodů, ze kterých je možné odvolat všechny vedoucí státní zástupce, a to tak, že důvody pro odvolání vrchního, krajského a okresního státního zástupce budou shodné s důvody pro odvolání nejvyššího státního zástupce, přičemž odvolat je bude možné ve všech případech pouze na základě rozhodnutí nezávislého kárného senátu. Z důvodů systematiky se skutková podstata kárného provinění vedoucího státního zástupce se přebírá z dosavadního ustanovení § 10 odst. 4 a doslova se převádí do ustanovení § 28 odst. 2.

K bodu 9 (§ 30 odst. 1 písm. c), d)

K odstranění případných pochybností se upřesňuje, že za kárné provinění podle § 28 odst. 1 je možné uložení kárného opatření odvolání z funkce vedoucího státního zástupce v rámci státního zastupitelství (ustanovení § 30 odst. 1 písm. c) i odvolání z funkce státního zástupce.

K navržené skutkové podstatě „manažerského“ kárného deliktu podle § 28 odst. 2 se navrhuje doplnění navazující sankce, včetně druhé nejpřísnější sankce tj. odvolání z

funkce vedoucího státního zástupce, jako je tomu u soudců v § 88 odst. 2 zákona o soudech a soudcích. (Konkrétní „manažerské“ selhání, jež by bylo důvodem pro odvolání z funkce vedoucího státního zástupce, však nemusí mít na jinak řádný výkon funkce státního zástupce žádný vliv.) Pro případy nejzávažnějších kárných provinění lze na základě kárného řízení uložit i nejzávažnější formu kárného opatření, a to odvolání z funkce státního zástupce podle § 30 odst. 1, písm. d) zákona o státním zastupitelství.

K bodu 10 a 11 (§ 30 odst. 2 a 4)

Navrhované zavedení nového druhu kárného provinění vedoucího státního zástupce je nutno promítnout do dalších ustanovení zákona o státním zastupitelství.

K přechodnému ustanovení (čl. II)

Navrhuje se zachovat v platnosti jmenování vedoucích státních zástupců podle stávající právní úpravy. S ohledem na potřebu zajištění řádné realizace nového procesu jmenování vedoucích státních zástupců se navrhuje navázat ukončení funkčního období vedoucích státních zástupců na délku jejich dosavadního působení ve funkci vedoucího státního zástupce (obdobně jako tak učinila novela zákona o soudech a soudcích č. 314/2008 Sb. pro soudní funkcionáře), přičemž je zapotřebí zohlednit i potřebu rovnoměrného ukončení funkce jednotlivých vedoucích státních zástupců tak, aby nedošlo k jejich hromadné výměně, zejména pak za funkčního období jedné vlády. Navrhuje se tak, aby v případě vedoucích státních zástupců, kteří ke dni účinnosti tohoto zákona vykonávají svou funkci již déle než 10 let, trvalo funkční období podle tohoto zákona 4 roky od jeho účinnosti. Vedoucím státním zástupcům, vykonávajícím ke dni účinnosti tohoto zákona svou funkci méně než 10 let, začne účinností tohoto zákona běžet funkční období dle tohoto zákona.

K části druhé – změna zákona o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů

K čl. III

Navrhované zavedení nového druhu kárného provinění vedoucího státního zástupce je nutno promítnout do jednotlivých ustanovení zákona o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů. Především musí být ustanovení zákona č. 7/2002 Sb. výslovně vztažena i na projednávání těchto kárných provinění, a to provedením úpravy v jeho § 1 a § 2 písm. a). V případě, že by tak nebylo učiněno u kárných řízení o kárných proviněních vedoucích státních zástupců, mohl by se do úvahy dostat i právní výklad, že pokud takovou změnu do zákona zákonodárce nezpracoval, rozhodl se řízení o kárném provinění vedoucích státních zástupců tomuto zákonu nepodřídít. Byť by se taková argumentace mohla zdát absurdní, z důvodu právní jistoty se navrhuje, aby tato ustanovení byla příslušným způsobem doplněna i pro kárná řízení o kárném provinění vedoucích státních zástupců. V návaznosti je třeba příslušně upravit (obdobně, jako u funkcionářů soudů) i ustanovení § 12 odst. 3, § 14, § 15, § 22, § 23 a § 24.

Rozšiřuje se oprávnění veřejného ochránce práv podat návrh na zahájení kárného řízení vůči kterémukoliv vedoucímu státnímu zástupci pro kárné provinění v oblasti správy státního zastupitelství. Podle § 1 odst. 7 zákona o Veřejném ochránci práv se působnost ochránce nevztahuje na Parlament, prezidenta republiky a vládu, na Nejvyšší kontrolní úřad, na zpravodajské služby České republiky, na orgány činné v trestním řízení, státní zastupitelství a na soudy, s výjimkou orgánů správy státního zastupitelství a státní správy soudů.

Veřejný ochránce práv je podle platné úpravy oprávněn podat návrh na zahájení kárného řízení proti kterémukoliv předsedovi nebo místopředsedovi soudu.

K účinnosti

Datum nabytí účinnosti tohoto zákona je stanoveno s ohledem na předpokládanou délku legislativního procesu a dostatečnou legisvakantní lhůtu.

V Praze dne 10. června 2019

Úplné znění dotčených ustanovení s vyznačením provedených změn

§ 9

~~(1) Nejvyššího státního zástupce jmenuje vláda na návrh ministra spravedlnosti.~~

(1) Nejvyššího státního zástupce jmenuje na dobu 10 let vláda na návrh předložený ministrem spravedlnosti. Nejvyšší státní zástupce nemůže být do této funkce jmenován opakovaně. Nejvyšším státním zástupcem může být jmenován státní zástupce, který má vykonanou právní praxi po dobu nejméně 10 let a který svými odbornými znalostmi, profesními zkušenostmi a vysokou morální integritou dává záruky řádného výkonu této funkce.

~~(2) Vláda může na návrh ministra spravedlnosti nejvyššího státního zástupce z funkce odvolat.~~

~~(3)~~ **2) Náměstky nejvyššího státního zástupce jmenuje a odvolává ministr spravedlnosti na návrh nejvyššího státního zástupce nejvyšší státní zástupce.**

§ 10

(1) Vrchní státní zástupce jmenuje ministr spravedlnosti na návrh nejvyššího státního zástupce.

(2) Krajské státní zástupce jmenuje ministr spravedlnosti na návrh vrchního státního zástupce, který stojí v čele vrchního státního zastupitelství, v jehož obvodu má být krajský státní zástupce jmenován.

(3) Okresní státní zástupce jmenuje ministr spravedlnosti na návrh krajského státního zástupce, který stojí v čele krajského státního zastupitelství, v jehož obvodu má být okresní státní zástupce jmenován.

~~(4) Ministr spravedlnosti může vrchního státního zástupce, krajského státního zástupce a okresního státního zástupce z této funkce odvolat, pokud závažným způsobem poruší povinnosti vyplývající z výkonu funkce vedoucího státního zástupce; nejde-li o odvolání z důvodu porušení povinností při výkonu státní správy státního zastupitelství (dále jen "správa státního zastupitelství"), činí tak na návrh vedoucího státního zástupce, který je podle odstavců 1 až 3 oprávněn navrhopvat jmenování do funkce, z níž má být vedoucí státní zástupce odvolán.~~

(4) Vrchní, krajský a okresní státní zástupce je jmenován na dobu 7 let. Nelze ho jmenovat na dvě po sobě jdoucí funkční období u téhož státního zastupitelství. Vrchním a krajským státním zástupcem může být jmenován státní zástupce, který má vykonanou praxi ve funkci státního zástupce po dobu nejméně 6 let a který svými odbornými znalostmi, zkušenostmi a vysokou morální integritou dává záruky řádného výkonu této funkce. Okresním státním zástupcem může být jmenován státní zástupce, který má vykonanou praxi ve funkci státního

zástupce po dobu nejméně 4 let a který svými odbornými znalostmi, zkušenostmi a vysokou morální integritou dává záruky řádného výkonu této funkce.

(5) Ministr spravedlnosti může jmenovat ~~nebo odvolat~~ krajského nebo okresního státního zástupce též na návrh nejvyššího státního zástupce.

(6) Náměstky vrchních státních zástupců, krajských státních zástupců a okresních státních zástupců jmenuje a odvolává ~~ministr spravedlnosti~~ **nejvyšší státní zástupce** na návrh vedoucího státního zástupce, o jehož náměstka se jedná.

(7) Vedoucí státní zástupce může být odvolán z funkce vedoucího státního zástupce před uplynutím doby uvedené v § 9 odst. 1 a § 10 odst. 4 pouze rozhodnutím kárného soudu v kárném řízení.

*

§ 28

(1) Kárným proviněním je zaviněné porušení povinností státního zástupce, zaviněné chování nebo jednání státního zástupce, jímž ohrožuje důvěru v činnost státního zastupitelství nebo v odbornost jeho postupu anebo snižuje vážnost a důstojnost funkce státního zástupce.

(2) Kárného provinění se dopustí vedoucí státní zástupce tehdy, pokud závažným způsobem poruší povinnosti vyplývající z výkonu funkce vedoucího státního zástupce.

§ 30

(1) Za kárné provinění **podle § 28** lze státnímu zástupci **nebo vedoucímu státnímu zástupci** uložit podle závažnosti kárného provinění některé z těchto kárných opatření:

a) důtku,

b) snížení platu až o 30 % na dobu nejdéle 1 roku a při opětovném kárném provinění, jehož se státní zástupce dopustil v době před zahlazením kárného postihu, na dobu nejdéle 2 let,

c) odvolání z funkce **vedoucího státního zástupce**,

d) odvolání z funkce státního zástupce.

(2) Od uložení kárného opatření lze upustit, pokud projednání kárného provinění státního zástupce **nebo vedoucího státního zástupce** je postačující.

(3) Drobné nedostatky a poklesky může vedoucí státní zástupce státnímu zástupci písemně vytknout, aniž by podal návrh na zahájení kárného řízení.

(4) Kárné opatření snížení platu podle odstavce 1 písm. b) se vůči kárně postiženému státnímu zástupci a **vedoucímu státnímu zástupci** uplatní od prvního dne měsíce následujícího po dni právní moci rozhodnutí o uložení kárného opatření.

Čl. II

Přechodná ustanovení

- 1. Vedoucí státní zástupci jmenovaní před dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se považují za jmenované podle zákona č. 283/1993 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.**
- 2. Vedoucím státním zástupcům, kteří započali s výkonem své funkce do konce roku 2009 a kteří vykonávali tuto funkci ke dni účinnosti tohoto zákona, končí funkční období za 4 roky ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.**
- 3. U vedoucích státních zástupců, kteří započali s výkonem své funkce v letech 2010 až 2019 a kteří vykonávají tuto funkci ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona, se za počátek funkčního období považuje den nabytí účinnosti tohoto zákona.**
- 4. Návrh na odvolání z funkce vedoucího státního zástupce podle dosavadního ustanovení § 10 odst. 4 a 5 podaný přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, o kterém nebylo rozhodnuto do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se považuje za návrh na zahájení kárného řízení o kárné odpovědnosti vedoucího státního zástupce. Takový návrh ministr spravedlnosti postoupí bez zbytečného odkladu kárnému soudu, který o něm rozhodne postupem podle zákona č. 7/2002 Sb., ve znění tohoto zákona. Podání návrhu a provinění vedoucího státního zástupce se posoudí podle dosavadních právních předpisů.**

*

Změna zákona o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů

§ 1

Předmět zákona

Tento zákon upravuje příslušnost soudu pro řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů (dále jen "kárný soud"), složení senátů kárného soudu,

postup kárného soudu a účastníků v řízení o kárné odpovědnosti soudců, předsedů soudu, místopředsedů soudu, předsedů kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu, státních zástupců, **vedoucích státních zástupců** a soudních exekutorů a v řízení o způsobilosti soudce a státního zástupce vykonávat svou funkci.

§ 2

Předmět řízení

V řízení podle tohoto zákona se posuzuje

a) kárná odpovědnost soudce, předsedy soudu, místopředsedy soudu nebo předsedy kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu, kárná odpovědnost státního zástupce a **vedoucího státního zástupce** a kárná odpovědnost soudního exekutora za kárné provinění ¹⁾,

b) způsobilost soudce a způsobilost státního zástupce vykonávat svou funkci ²⁾.

§ 8

(1) Kárné řízení se zahajuje na návrh.

(2) Návrh na zahájení kárného řízení o kárné odpovědnosti soudce jsou oprávněni podat

a) prezident republiky proti kterémukoliv soudci,

b) ministr spravedlnosti proti kterémukoliv soudci,

c) předseda Nejvyššího soudu proti kterémukoliv soudci tohoto soudu a dále proti soudci soudu nižšího stupně jednajícího ve věcech patřících do pravomoci soudů, v nichž je Nejvyšší soud vrcholným soudním orgánem,

d) předseda Nejvyššího správního soudu proti kterémukoliv soudci tohoto soudu a proti soudci soudu nižšího stupně jednajícího ve věcech patřících do pravomoci soudů, v nichž je Nejvyšší správní soud vrcholným soudním orgánem,

e) předseda vrchního soudu proti kterémukoliv soudci příslušného vrchního soudu a dále proti soudci soudu nižšího stupně,

f) předseda krajského soudu proti kterémukoliv soudci příslušného krajského soudu a proti soudci okresního soudu,

g) předseda okresního soudu proti soudci příslušného okresního soudu a proti soudci jiného okresního soudu.

(3) Návrh na zahájení kárného řízení o kárné odpovědnosti předsedy nebo místopředsedy soudu je oprávněn podat

a) prezident republiky proti předsedovi nebo místopředsedovi Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu, předsedovi vrchního a krajského soudu,

b) ministr spravedlnosti proti kterémukoliv předsedovi nebo místopředsedovi soudu,

c) Veřejný ochránce práv proti kterémukoliv předsedovi nebo místopředsedovi soudu,

d) předseda soudu proti místopředsedovi tohoto soudu a předsedovi nebo místopředsedovi soudu nižšího stupně ve svém obvodu,

e) předseda Nejvyššího správního soudu proti předsedovi krajského soudu a místopředsedovi krajského soudu pro úsek správního soudnictví.

(4) Návrh na zahájení kárného řízení o kárné odpovědnosti předsedy kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu je oprávněn podat

a) ministr spravedlnosti proti kterémukoliv předsedovi kolegia,

b) předseda Nejvyššího soudu proti předsedovi kolegia Nejvyššího soudu,

c) předseda Nejvyššího správního soudu proti předsedovi kolegia Nejvyššího správního soudu.

(5) Návrh na zahájení kárného řízení o kárné odpovědnosti státního zástupce je oprávněn podat

a) ministr spravedlnosti a nejvyšší státní zástupce proti kterémukoliv státnímu zástupci,

b) vrchní státní zástupce proti státnímu zástupci příslušného vrchního státního zastupitelství, proti státnímu zástupci krajského státního zastupitelství a státnímu zástupci okresního státního zastupitelství v jeho obvodu,

c) krajský státní zástupce proti státnímu zástupci příslušného krajského státního zastupitelství a státnímu zástupci okresního státního zastupitelství v jeho obvodu,

d) okresní státní zástupce proti státnímu zástupci příslušného okresního státního zastupitelství.

(6) Návrh na zahájení kárného řízení o kárné odpovědnosti vedoucího státního zástupce je oprávněn podat

a) ministr spravedlnosti a nejvyšší státní zástupce proti kterémukoliv vedoucímu státnímu zástupci,

b) Veřejný ochránce práv proti kterémukoliv vedoucímu státnímu zástupci pro kárné provinění v oblasti správy státního zastupitelství,

c) vedoucí státní zástupce proti vedoucímu státnímu zástupci státního zastupitelství nižšího stupně ve svém obvodu.

§ 14

Senát bez ústního jednání řízení zastaví,

a) byl-li návrh na zahájení řízení podán opožděně nebo byl-li vzat zpět,

b) zanikla-li soudci, předsedovi soudu, místopředsedovi soudu, předsedovi kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu nebo státnímu zástupci **nebo vedoucímu státnímu zástupci** jeho funkce nebo, jde-li o soudce, předsedu soudu, místopředsedu soudu nebo předsedu kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu, bylo-li vzdání se funkce doručeno prezidentu republiky, ministru spravedlnosti nebo předsedovi Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu; jde-li o státního zástupce též tehdy, bylo-li vzdání se funkce státního zástupce doručeno ministru spravedlnosti; nebo, jde-li o soudního exekutora, zanikl-li mu výkon exekutorského úřadu,

c) zanikla-li odpovědnost soudce, státního zástupce nebo soudního exekutora za kárné provinění.

§ 15

(1) Má-li senát zato, že skutečnosti, které se kárně obviněnému kladou za vinu, mají znaky trestného činu nebo přestupku anebo jiného správního deliktu, kárné řízení přeruší a věc postoupí příslušnému orgánu; obdobně postupuje i tehdy, dozví-li se, že pro tentýž skutek je vedeno proti soudci, předsedovi soudu, místopředsedovi soudu, předsedovi kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu nebo státnímu zástupci **nebo vedoucímu státnímu zástupci** trestní stíhání nebo správní řízení.

(2) Přerušování kárného řízení trvá do právní moci rozhodnutí orgánu, jemuž byla věc postoupena podle odstavce 1. Po právní moci tohoto rozhodnutí senát pokračuje v řízení, má-li zato, že postih ve správním nebo trestním řízení není dostačující; jinak kárné řízení zastaví.

(3) Senát kárné řízení vedené proti kárně obviněnému přeruší též tehdy, bylo-li zahájeno řízení podle hlavy čtvrté tohoto zákona. V kárném řízení pokračuje po právní moci rozhodnutí v řízení podle hlavy čtvrté tohoto zákona, pokud soudci, předsedovi soudu, místopředsedovi soudu, předsedovi kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu nebo státnímu zástupci **nebo vedoucímu státnímu zástupci**, proti němuž se kárné řízení vede, funkce soudce nebo státního zástupce nezanikla.

§ 22

(1) Ve lhůtě 3 let od právní moci rozhodnutí senátu podle § 19 odst. 1 může soudce, předseda soudu, místopředseda soudu, předseda kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu, státní zástupce **nebo vedoucí státní zástupce** nebo soudní exekutor podat návrh na obnovu kárného řízení.

(2) Jiný opravný prostředek proti pravomocnému rozhodnutí v kárném řízení není přípustný.

§ 23

(1) Pravomocné rozhodnutí vydané v kárném řízení se založí do osobního spisu soudce, předsedy soudu, místopředsedy soudu, předsedy kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu nebo státního zástupce **nebo vedoucího státního zástupce**, jehož se týká. Na rozhodnutí se nevztahuje povinnost vydat tuto písemnost soudci, předsedovi soudu, místopředsedovi soudu, předsedovi kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu nebo státnímu zástupci **nebo vedoucímu státnímu zástupci** při zániku jeho pracovního vztahu nebo skončení pracovního poměru.⁸⁾

(2) Opatření potřebná k výkonu uloženého kárného opatření provede, jde-li o soudce, předsedu soudu, místopředsedu soudu, předsedu kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu, příslušný orgán státní správy soudu, k němuž je soudce předseda soudu, místopředseda soudu, předseda kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu přidělen k výkonu funkce soudce; jde-li o státního zástupce, provede opatření potřebná k výkonu uloženého kárného opatření příslušný orgán státní správy státního zastupitelství, k němuž je státní zástupce přidělen k výkonu funkce státního zástupce; jde-li o soudního exekutora, potřebná opatření provede Ministerstvo spravedlnosti.

§ 24

Po uplynutí 5 let od právní moci rozhodnutí o uložení kárného opatření se hledí na soudce, předsedu soudu, místopředsedu soudu, předsedu kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu nebo státního zástupce **nebo vedoucího státního zástupce**, jako by nebyl pro kárné provinění stíhán. Jestliže výkon kárného opatření do té doby neskončil, kárný postih se zahazuje vykonáním kárného opatření.